Asiantuntijalausunto koskien digitaaliseen sisämarkkinastrategiaan kuuluvaa ”teknologiapakettia” E69/2016 vn

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 14.9. asiantuntijakuuleminen

Anne Miettinen Liikenne- ja viestintäministeriö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

DSM ”teknologiapaketti koostuu neljästä tiedonannosta, jotka komissio antoi 19.4.2016

- Euroopan teollisuuden digitalisointi – Täysi hyöty digitaalisista sisämarkkinoista (KOM(2016) 180 lopullinen);
- Eurooppalainen pilvipalvelualoite – Kilpailukykyisen tieto- ja osaamistalouden rakentaminen Eurooppaan (KOM(2016) 178 lopullinen);
- EU:n sähköisen hallinnon toimintasuunnitelma 2016–2020. Hallinnon digitalisaatiokehityksen vauhdittaminen; (KOM(2016) 179 lopullinen) ja
- Tieto- ja viestintätekniikan standardointiprioriteetit digitaalisilla sisämarkkinoilla (KOM(2016) 176 lopullinen).

E-kirjeen valmistelusta

- TEM koordinoidut aloitteita koskevan E-kirjeen valmistelun, johon
- OKM valmistellut erityisesti pilvialoitetta koskevaa kantaa
- VM valmistellut erityisesti E-hallinnon kantaa
- LVMn asiantuntijalausunto koskee E-hallintoa lukuunottamatta muita aloitteita ja on E-kirjeen mukainen
- Esitys: Valiokunta kuulisi myös muiden ministeriöiden asiantuntijoita

Eurooppalaisen teollisuuden digitalisointi

- sisältää toimenpiteitä, joilla tuetaan ja kytketään toisiinsa jäsenvaltioiden toimia teollisuuden ja siihen liittyvien palvelujen digitalisoimiseksi.
- 4 toimintalinjaa: 1) digitaaliset innovaatiokeskittymät, 2) johtajuus teollisuuden digitaalisissa alustoissa ja kumppanuushankkeissa, 3) osaaminen ja 4) älykkään toiminta- ja lainsäädäntöympäristön luominen
- Tavoitteena on lisätä digitalisaatioon kohdennettavia investointeja mm. strategisten kumppanuuksien ja verkostojen avulla.
- Tiedonanto sisältää linjaukset runsaan 50 mrd € kanavoimisesta erilaisiin digitalisaatiota edistäviin hankkeisiin. Sisältää julkisia ja yksityisiä investointeja.
- EU:n rahoitusosuus ei kuitenkaan sisällä uutta rahaa, vaan täsmentää nykyisten rahoitusinstrumenttien (Horisontti 2020, ESIR ja rakennerahastot) kohdentamista muun muassa yrityssektorin digitalisaation ja pilvipalveluiden edistämiseksi

Kanta teollisuuden digitalisaatioaloitteeseen

- Liikenne- ja viestintäministeriö tukee komission yleislinjauksia digitaalisista innovaatiokeskittymistä sekä maailmanluokan alustoista ja kumppanuuksista, joiden koordinointia komissio auttaisi.
- Toimenpiteiden ei pitäisi rajoittua yksinomaan teollisuuden alustoihin vaan tarkasteluun tulee ottaa alustayritysten ja liiketoimintamallien kirjo laajemmassa merkityksessä.
- Digitaalisten alustojen tulisi pyrkiä ennen kaikkea yhteentoimivuuteen, datan jakamiseen ja avoimuuteen.
- EU-rahoituksella tulee edistää kokeilu-, pilotointi- ja demonstrointiympäristöjen sekä ekosysteemien syntymistä esimerkiksi älykkään robotisaation ja automaation, massadatan ja MyDatan hyödyntämiseen sekä älyliikenteeseen.
- Digitaalisen osaamisen (esim. data-analyysi) sekä liiketoimintaosaamisen ja toimialaosaamisen kehittäminen sovellusalueilla on tärkeää.
- Liikenne- ja viestintäministeriö pitää myönteisen toimintaympäristön luomista digitalisaatiota mahdollistavalla sääntelyllä (mm. autonomiset ja tekoälyyn perustuvat järjestelmät, esineiden internet, datan vapaa liikkuvuus) tärkeänä.
- Sääntelyn vaihtoehtona tulee aina ensisijassa harkita muita ohjauskeinoja kuten yhteistyön käytänteitä ja rakenteiden kehittämistä tukemaan digitalisaation vauhdittumista kaikille sektoreilla

Eurooppalainen pilvipalvelualoite

- *Eurooppalaisen pilvipalvelu-aloitteen* ensivaiheen tavoitteena on tarjota eurooppalaisille tutkijoille ja luonnontieteiden ja tekniikan ammattilaiselle virtuaaliympäristö, jossa voidaan varastoida, hallita, analysoida ja uudelleenkäyttää valtavia määriä tutkimustietoa.
- Tarkoituksena on että sen tueksi tarvittavaa superlaskentakapasiteettia, nopeita yhteyksiä ja suuren kapasiteetin pilvipalveluratkaisuja hyödynnetään Euroopan datainfrastruktuurin (suuren mittakaavan lippulaivahanke) kautta.
- Aloite suunnataan aluksi tiedeyhteisölle, mutta sen käyttäjäpohjaa laajennetaan ajan mittaan myös julkiselle sektorille ja teollisuuteen. Aloitteen kokonaisbudjetti on 6,7 mrd € (2Mrd H2020sta).

Kanta pilvipalvelualoitteeseen

- Dataan pohjautuvien innovaatioiden ja tutkimuksen lisääminen ja datavetoisen talouden hyödyntäminen tärkeää
  - Laaja datan avoimuus, liikkuvuus ja hyvä käytettävyys
  - Yksityisyyden suoja, tietoturva ja luottamus
  - Selkeiden ja kaikkia osapuolia hyödyttävien pelisääntöjen tarve
  - Tulee tukea optimaalisesti tieteellisen datan jakamista ja uudelleenkäyttöä
  - Elinkeinoelämän intressit (pääsy dataan)
  - Keskeistä koulutus ja kannustimet datan jakamiselle
  - On tärkeää varmistaa nykyisten ja uusien järjestelmien yhteentoimivuus

ICT-standardisoinnissa

- komissio ehdottaa toimenpiteitä, joilla nopeutetaan yhteisten standardien laatimista ennen kaikkea viidennen sukupolven viestintäverkkojen, pilviohjelmoinnin, esineiden internetin, (massa) datateknologian ja kyberturvallisuuden aloilla
- Hyötyviä aloja erityisesti eTerveys, älykkäät energia- ja liikennejärjestelmät, teollisuuden digitalisaatio, älykaupungit
  - IoT – esineiden internetin allianssi AIOTI mm. referenssiarkkitehtuurit, protokolla ja rajapinnat
  - 5G – toimintasuunnitelma ja PPP hyödyntäminen, esim. autoteollisuuden ja terveysalan standardien kehitys
  - COM pyytää eurooppalaisia ja kansallisia standardisointiorganisaatioita laatimaan vuoden 2016 loppuun mennessä käytännön ohjeet kyberturvallisuuden varmistamiseksi IoTssa, pilvipalveluissa, massadatan hyödyntämisessä ja älykkäissä tehtaissa
  - Tutkimuspanokset datansiirron yhteentoimivuuden kehittämiseksi
  - Selvitys rahoitusmekanismeista, joilla eurooppalaiset voivat osallistua globaalien standardien laadintaan

Kanta ICT-standardointiin

- ICT-standardoinnin koordinointi ja vauhdittaminen aloitteessa tunnistetuilla prioriteettialueilla parantaa digitaalisten sisämarkkinoiden kehitystä, yhteentoimivuutta, innovointia ja globaaleille markkinoille pääsyä

Sähköisen hallinnon toimintasuunnitelmalla

- tavoitellaan julkishallinnon digitaaliset palveluiden nykyaikaistamista. Esitys sisältää 20 toimenpidettä käynnistettäväksi vuoden 2017 loppuun mennessä